

ISHRANA PRIPLODNIH JUNICA

- S obzirom da od rođenja pa do teljenja junice prođe dvije godine, a da u tom periodu nema nikakvih drugih prihoda (osim vrijednosti stajnjaka), onda je neophodno da se ishrana junica u periodu odgajivanja zasniva na što jeftinijim hranivima, ljeti na paši ili zelenoj hrani sa oranica, a zimi na konzervisanoj hrani: sijenu i silaži.
 - **Intenzitet ishrane junica treba da omogući prosječne dnevne priraste najviše do 750 g, što znači da mora biti kontrolisan i ne smije se pretvoriti u tov.**
 - U tom slučaju postiže se optimalna priplodna kondicija, pa se sa 15-16 mjeseci starosti, odnosno, kada se postigne oko 60% težine odrasle krave obavlja prva oplodnja. Takvo grlo pri teljenju dostiže 80-85% tjelesne mase odrasle krave. Prvotelka nastavlja sa porastom, istina znatno manjeg intenziteta, negdje do trećeg ili četvrtog teljenja, te je u obrocima za mlađa grla potrebno uračunati i ove potrebe.
-

- **Ishrana u prvoj godini života.** Intenzitet ishrane treba podesiti tako da ne dođe do tovljenja grla, jer to može negativno da utiče na razvoj mliječne žlijezde.
 - Izbor hraniva je uslovljen godišnjim dobom, pa se u zimskom periodu koristi sijeno i silaža, a u ljetnjem, ukoliko je ima, zelena hrana sa oranica ili paša. Ukoliko se raspolaže sa dovoljnim količinama, kabasta hrana se može davati po volji (do sitosti), a koncentрати ograničeno, u skladu sa kvalitetom kabaste hrane. Koncentrovani dio obroka može biti veoma različit već u zavisnosti od vrste i kvaliteta voluminozne stočne hrane. Uz zelenu masu, silažu ili sijeno leguminoza, može se koristiti prekrupa zrnavlja žita dopunjena premiksom minerala i vitamina ili potpune smješe koncentrata.
 - **Obrok za junice nakon završetka 4. mjeseca života najčešće se sastoji od 3-4 kg sijena i manje količine silaže ili zelene hrane (do 8 kg) i oko 2 kg koncentrata po grlu dnevno.**
 - Kasnije se zelena hrana ili silaža povećava na oko 12 kg, a koncentrat smanjuje na 1-1,5 kg dnevno. U periodu od 9-12 mjeseci sijeno se može još smanjiti (na 1-1,5 kg), zelena hrana ili silaža povećati na 13-15 kg, a koncentrat potpuno izostaviti ili davati u količini od oko 1 kg/dan.
-

- **Ishrana u drugoj godini života.** Poslije navršene prve godine, priplodne junice mogu da se **hrane obrocima bez koncentrata**, odnosno isključivo kvalitetnom kabastom hranom, s tim da se ona daje po volji i da obezbjeđuje dnevne priraste između 600 i 750 g.
- Ukoliko ishrana samo kabastom hranom, zbog ograničenosti upotrebe ili slabijeg kvaliteta ne obezbjeđuje zadovoljavajući prirast, u obrok priplodnih junica treba uključiti i odgovarajuću količinu koncentrata (do 2 kg/dan).
- Sa porastom junica rastu i potrebe u hrani tako da u starosti od 2 godine junice u prosjeku dnevno mogu da konzumiraju uz nešto koncentrata (1-2 kg) još i 18-20 kg silaže i 1-3 kg sijena.
- **Ishrana u periodu prve oplodnje.** Radi uspješne oplodnje neophodna je poboljšana ishrana u trajanju od oko 3-4 nedjelje pred oplodnju i 2-3 nedjelje poslije oplodnje. Time se postiže bolje (i jače) ispoljavanje gonjenja i bolji rezultati oplodnje.
- Poboljšanje ishrane treba da je na osnovu većeg sadržaja energije u obroku. Vršiti se uvođenjem u obrok kvalitetnije kabaste hrane i dopunskih količina koncentrata. U periodu vegetacije, i u slučaju korišćenja ispaše, poboljšana ishrana se postiže ~~prevođenjem grla na bolje pašnjake.~~

- **Ishrana u periodu pred teljenje.** Potrebe za razvoj ploda kod steonih junica su minimalne do završenog IV mjeseca steonosti, i ne treba ih posebno normirati. Tek od V mjeseca ove potrebe rastu zbog intenzivnijeg razvoja ploda, a naročito su velike u posljednja 2-3 mjeseca pred teljenje. **Pored potreba za razvoj ploda, u obzir treba uzeti i potrebe za formiranje odgovarajućih tjelesnih rezervi, sopstveni porast kao i za razvoj mliječne žlijezde.**
 - U toku rasta ploda smanjuje se kapacitet trbušne duplje, usljed čega visokosteone junice konzumiraju smanjene količine kabaste hrane. Zbog toga je neophodno da se koriste manje količine kvalitetnih kabastih hraniva i povećane količine koncentrata. U obroku bilo kog tipa treba da se nalazi makar minimalna količina sijena, kako bi se obezbijedila neophodna količina suve materije, predviđena savremenim programima za normiranje obroka.
-

- Pri kraju bremenitosti količina sijena se najčešće nešto povećava a količina sočne hrane smanjuje, pri čemu stanje vimena ima odlučujuću ulogu. **Najčešće se na nedjelju dana pred teljenje količina sočne hrane znatno smanjuje ili čak isključuje iz obroka.**
 - Količina koncentrata se na 2-3 dana pred teljenje takođe smanjuje na 1-2 kg ili se potpuno ukida zavisno od brzine nalivanja i opšteg stanja vimena junica.
 - Na približno 24 časa pred teljenje junicama se daje samo manja količina sijena kako bi se smanjila popunjenost organa za varenje i tako olakšalo samo teljenje. Voda treba da stalno bude na raspolaganju. Poslije teljenja daje se topao napoj vode i mekinja, a zatim manja količina sijena.
 - U sljedećim danima, ukoliko je teljenje proteklo normalno, a stanje vimena zadovoljavajuće, postepeno se povećava količina sijena, sočne hrane i koncentrata do potpunog normalizovanja ishrane.
-

Obroci za priplodne junice

Hraniva, kg	Starost (mjeseci)		
	4-6	6-12	12-16
Sijeno lucerke	1,5	1,5	1,5
Silaža cijele bijke kukuruza	5,0	8,0	10,0
Suvi repini rezanci	1,0	2,0	2,0
Koncentrat (sa 18% proteina)	1,5	2,0	2,0

Primjer: Sastaviti obrok za junicu TM 400 kg, koja ostvaruje dnevni prirast od 0,8 kg.

Hraniva	Količina	SM	SSP	NEL	Ca	P
	kg	kg	g	MJ	g	g
<i>U 1 kg hraniva</i>						
Sijeno livadsko osrednje		0,85	38	3,73	6	2,1
Silaža kukuruza, voštano zrenje		0,35	13	1,56	2	1
Kukuruz zrno		0,88	59	7,58	0,2	3
Suncokretova sačma		0,90	344	6,03	4,1	10,8
<i>U obroku</i>						
Sijeno livadsko osrednje	1,7	1,45	64,6	6,34	10,2	3,57
Silaža kukuruza, voštano zrenje	12	4,2	156	18,72	24	12
Kukuruz zrno	2	1,76	118	15,6	0,4	6
Suncokretova sačma	0,45	0,90	151,4	2,71	1,84	4,86
UKUPNO:		8,31	490	43,38	36,4	26,43
Potrebe		8-9	490	42,4	38	19

